

HRČAK

ISSN 1331-8454

Tematski broj

**Digitalna
pismenost
i strategije
digitalne
uključenosti**

61-62

rujan 2021.

61-62

Hrčak - Glasilo Hrvatskoga čitateljskog društva, br. 61-62, rujna 2021.

Zagreb, 8. rujna 2021 .

Posebna tema broja: Digitalna pismenost i strategije digitalne uključenosti: izlaganja sa stručnog skupa

Sadržaj:

Riječ urednice	2
Tema broja	
Jelena Lešaja, Ivana Vinko: Digitalno inkluzivne knjižnične usluge za slijepce.....	3
Sandra Kučina Softić: Digitalno kompetentni nastavnici za kreativne digitalne studente	4
Josip Strija: Digitalni jaz ili stalni izazovi pred školskim knjižničarima.....	6
Emica Calogjera Rogić: Nakladništvo u pandemijsko doba.....	8
Nives Tomašević: Čitanje pametnih tekstova i proširivanje čitateljske stvarnosti.....	10
Jeroen Clemens: Digitalna pismenost: izazov za sve nas	11
Majda Milevoj Klapčić, Petar Dundara: Male slobodne knjižnice iz startupa re-Book	15
Događanja	
Ana Sudarević: Godina čitanja i <i>Čitateljskih izazova</i> Hrvatskog čitateljskog društva.....	16
Snježana Berak: Uloga profesionalnih udruga u studentskom životu.....	17
Snježana Berak: Čitanje naglas ima svoj dan	19
Snježana Berak, Martina Majdak: Proslava osmog rođendana kampanje <i>Čitaj mi!</i>	20
Margareta Matijević Kunst: Novosti u radu FELA-e.....	21
Ana Sudarević, Drahomira Cupar: Pismenost i online obrazovanje : od tehnologije do kritičkog mišljenja, FELA webinar... ..	21
Kristina Čunović, Snježana Berak: ELINET-ov okvir za digitalnu pismenost	24
Tematski osvrti	
Višnja Novosel, Jasmina Sočo: Inkluzivna strana visokoškolskih knjižnica: primjer knjižnice Filozofskog fakulteta u Zagrebu .	25
Drahomira Cupar, Ana Sudarević, Patricija Hercog: Dobrobiti suradnje u poticanju čitanja u digitalnom okruženju: suradnički online projekti kao platforma za osnaživanje i poticanje čitanja među djecom	26
Željka Miščin: Zagovaranje ciljeva <i>Kampanje I ja želim čitati!</i> primjenom novih tehnologija	29
Praksa, ideje, inicijative	
Martina Vičić Crnković: Čitanjem do filma	32
Ivana Vladilo: Mala slobodna knjižnica <i>Inana</i> u Vrbniku	32
Bogdan Bošnjak: Ozaljski akvarel stiha	34
Aktualno	
Jelena Crnek: Projekt Erasmus+ <i>Integrated Literacy in Action</i>	35
Marija Bulut Lukačević: eTwinning projekt <i>Uz čitanje riječi rastu</i>	37
Verena Tibljaš, Sanja Dunatov: Striborov pogled na <i>Tjedan dobre dječje knjige 2021</i>	38
Pročitani smo za vas	
Dobrila Zvonarek: Nakladnici na društvenim mrežama : poslovne strategije nakladnika i korisnici digitalnih društvenih mreža / Petra Ljevak	41
Ljiljana Sabljak: Biblioterapija i poetska terapija – priručnik za početnike / Ivana Bašić.....	42

Urednica: Kristina Čunović

Uredništvo: Ana Sudarević, dr. sc. Ivanka Stričević, dr. sc. Drahomira Cupar, mr. sc. Alka Stropnik, Snježana Berak

Lektura: Mirjana Milinović

Prijevod: Davorka Semenić-Premec

Prijelom i oblikovanje: Ana Vine

Tisak: Recedo tiskara, Zagreb

Sjedište HČD-a: Narodna knjižnica *Petar Preradović*, Trg Eugena Kvaternika 11, 43000 Bjelovar

Tel./faks: 043 243 624; 043 244 447; e-pošta: hcd@hcd.hr; URL: <http://www.hcd.hr>

Stavovi autora izneseni u prilogima nisu stavovi Uredništva.

eTwinning projekt *Uz čitanje riječi rastu*

mr. sc. Marija Bulut Lukačević
marija.bulut@gmail.com

Jedna od aktivnosti programa Erasmus+ je i eTwinning portal koji nastavnicima i njihovim učenicima pruža odličnu priliku za upoznavanje, razmjenu ideja i suradnju s kolegama iz europskih škola kroz različite zajedničke virtualne projekte. Jedan od takvih projekata je i međunarodni eTwinning projekt kojeg su osmislile učiteljice Osnovne škole Ladimirevci Ljiljana Marinjak i Marija Bulut Lukačević, u suradnji s učiteljicom Monikom Mužar- Kos iz Osnovne škole Hinka Juhna, Podgorač. Naziv projekta je *Uz čitanje riječi rastu/ Words grow by reading*, a namijenjen je učenicima od 1. do 8. razreda osnovne škole. Projekt se provodi tijekom cijele školske godine 2020./2021.

Ciljevi projekta

Projektom aktivnostima poticati radost čitanja, razvijati vještinu čitanja, učiti kako se odnositi prema knjizi, pobuditi interes učenika za samostalno posuđivanje i čitanje knjiga, osnaživati kritičko mišljenje o pročitanom, prikazati projektne aktivnosti kroz uporabu IKT-a. Poticati druge učenike škole, lokalnu zajednicu i širu javnost na razvijanje kulture provođenja slobodnog vremena kroz čitalačke aktivnosti. Osnažiti ulogu čitanja u razvoju jezičnih, komunikacijskih i stvaralačkih kompetencija potrebnih za izazove suvremenog društva.

Projekt *Uz čitanje riječi rastu* u skladu je s *Nacionalnom strategijom za poticanje čitanja - Čitajmo da ne ostanemo bez riječi 2017./2022.*, koja promiče čitanje kao osobitu društvenu vrijednost. U tom dokumentu je istaknuto da jednako kao što čitanje doprinosi razvijanju društva, tako i društvo treba omogućiti usvajanje i razvijanje čitateljskih navika i posljedično, oblikovanje kompetentnih čitatelja. Akcijski plan provedbe ove strategije u školama uključuje osmišljavanje i provođenje programa poticanja čitanja u školskoj dobi (osnovna i srednja škola). Time se želi potaknuti učitelje, nastavnike i stručne suradnike da u neposrednom odgojno-obrazovnom radu s djecom koriste sadržaje i metode koje potiču kvalitetno čitanje i sklonost čitanju. Upravo na tim temeljima nastao je eTwinning projekt *Uz čitanje riječi rastu*.

Opis projekta

U projektu se različitim kreativnim aktivnostima nastoji približiti djeci čitanje knjiga te time izgrađivati kulturu čitanja, razvijati čitalačku vještinu učenika i njihovo

kritičko mišljenje. Kroz naviku čitanja i promišljanja različitih vrsta književnih djela nastoji se utjecati na cjeloživotno obrazovanje učenika. Osnovna vodilja u radu s učenicima različitih uzrasta je poticati radost čitanja, uvoditi u čitanje, razvijati vještinu čitanja, učiti kako se odnositi prema knjizi, pobuditi interes učenika za samostalno posuđivanje i čitanje knjiga. Čitalačkim aktivnostima želi se utjecati na izgrađivanje svestrane stvaralačke osobe razvijenih sposobnosti čitanja, izražavanja, doživljavanja i vrednovanja književnih djela te samim time razvijati kulturu provođenja slobodnog vremena. Tijekom cijele školske godine projektne partneri slobodni su izabrati aktivnosti koje će provesti sa svojim učenicima. Na samom početku projekta, kako bi se projektne partneri međusobno upoznali, na *Twinspaceu* je postavljena stranica za predstavljanje i upoznavanje projektne partnera. Projektne partneri su proučili radni postupak te su zamoljeni da razmisle o aktivnostima koje bi ostvarili tijekom trajanja projekta. Dio aktivnosti su osmislile i predložile autorice u okviru predloženih datuma: tijekom Mjeseca školske knjižnice ostvariti suradnju sa školskom knjižnicom, obilježiti Mjesec knjige brojnim čitalačkim aktivnostima, obilježiti Svjetski dan čitanja naglas stvarajući zajedničku *Wakelet* kolekciju audio/video snimaka čitanja učenika, stvaranje zajedničke *Padlet* ploče - Bajkoviti junaci danas, prezentiranje omiljene knjige projektne partnerima putem videokonferencije uz izbor najuspješnijeg i najzanimljivijeg reklamnog letka/plakata u kategoriji mlađeg osnovnoškolskog uzrasta i starijeg osnovnoškolskog uzrasta... Učitelji/učiteljice projektne partneri slobodno uvode i dodatne aktivnosti koje su u skladu s projektne ciljevima i interesima učenika.

Rezultati projekta

Projekt je naišao na veliku zainteresiranost te se preko eTwinning platforme u projekt aktivno uključilo čak 269 učitelja s velikim brojem učenika iz čak 7 europskih zemalja (Albanija, Bosna i Hercegovina, Republika Hrvatska, Rumunjska, Sjeverna Makedonija, Srbija, Turska). Na Facebook stranicu projekta uključeno je oko 800 učitelja i knjižničara koji aktivno postavljaju svoje materijale, međusobno surađuju i razmjenjuju ideje.

Projektne partneri su na vrlo zanimljiv način obrađivali različita književna djela povezujući sadržaje s različitim područjima jezika, prirodoslovlja i umjetnosti. Na vrlo

kreativan način učenici su promišljali o događajima i likovima iz književnih djela. Tako su u jednoj projektnoj aktivnosti prikazali kako bi danas izgledao njihov omiljeni lik iz bajke i što bi radio. „Trnoružica bi se u moderno doba prvo školovala za modnu dizajnericu. Nakon toga bi se zaposlila, a poslije malo dužeg vremena bi otvorila svoju modnu kuću pod nazivom „Tri vile“...samo je jedno od razmišljanja učenika. Svoj uradak postavili su na zajedničku Padlet ploču, kako bi svi projektni partneri mogli međusobno surađivati i vidjeti uratke drugih. U okviru projekta nastala je kolekcija brojnih aktivnosti za različite uzraste i raznolike sposobnosti učenika koja će trajno biti dostupna na Facebook stranici, na *Twinspaceu* projekta te na web stranici projekta Uz čitanje riječi rastu (<https://sites.google.com/view/uz-citanje-rijeci-rastu/o-projektu>). Tijekom aktivnosti koje su do sada provedene učenici su pokazali kreativno, kritičko i kvalitetno čitanje koje je

rezultiralo promišljanjem književnih djela te razvijanjem čitalačke kulture. Projekt je također potaknuo vidljivost književne kritike koja je inače vrlo oskudna u medijskom prostoru. S obzirom da projekt uključuje i korištenje IKT-a u prikazu kritičkog promišljanja i stvaralaštva potaknutog čitanjem, omogućio je prilagodbu učenika na promijenjeni načini čitanja u digitalnom okruženju. Učitelje i učenike projekt je potaknuo na međusobnu suradnju korištenjem suvremenih tehnologija putem videokonferencija i korištenjem različitih digitalnih alata, kao što su Padlet, Wakelet, Genially, Powtoon, Word Cloud, Canva, Google prezentacije, Toony Tool, Book Creator, Flipgrid i mnogi drugi. Projektni partneri su osmislili projektne aktivnosti koje imaju vrlo široku primjenu jer se mogu prilagoditi i online nastavi. Po završetku projekta kolekcija aktivnosti i materijala će biti javno dostupna u budućnosti.

Striborov pogled na Tjedan dobre dječje knjige 2021.

Verena Tibljaš

verena.tibljask@gkri.hr

Sanja Dunatov

sanja.dunatov@gkri.hr

Ovogodišnji Tjedan dobre dječje knjige možda je neuobičajen u odnosu na sva svoja prethodna izdanja, a možda je tek prvi u nizu novih i baš ovakvih Tjedana. U svakom slučaju, ostat će upamćen po linkovima koji su služili umjesto kucanja, po autorima koji su nam umjesto na vrata dolazili na ekran, po razgovorima koje smo slušali u odvojenim sobama... svatko u svom sobičku, svatko u svom malom oblaku sigurnosti i čuvanja od COVID-a. Jer bio je svojevrstni *lockdown*, a mi nismo željeli da nas dvije godine zaredom pokosi istim oruđem. Zauzdane su mu uzde! Deveti Tjedan dobre dječje knjige je iza nas!

Po čemu drugačiji?

Organizacijski izazovan, triput je mijenjao ruho. Planove bio primoran mijenjati i na dnevnoj bazi. Provedbeno izazovan, doživljajno neobičan, ali nakon svega crta koju podvlačimo ima vedre boje.

Po čemu ipak isti?

Namijenjen djeci i svima koji rade s djecom i promiču čitanje, s ciljem isticanja dobrih dječjih knjiga, kvalitetnih tema i autora. Posvećen radosti čitanja, čaroliji stvaranja i užitku svakovrsne igre, diljem Gradske knjižnice Rijeka i

narodnih knjižnica Primorsko-goranske županije.

Ostat će on upamćen i kao prvi Tjedan dobre dječje knjige koji se "javljao" iz Dječje kuće, perjanice nove riječke dječje kulturne stvarnosti u kojoj se, na njenom trećem katu ponosno i ljupko smjestio Dječji odjel Stribor Gradske knjižnice Rijeka. Popularni Stribor. Dječja kuća donijela je novi dašak radosti malim (i velikim) Riječanima u ovim čudnim i ograničenim vremenima. Ispunjena je od prizemlja do krova razigranim prostorijama, od kojih je jedna posebnija od drugih - čupava Šuma Striborova, soba ispletana kao velika zidno-podna tapiserija koja poziva na čupkanje i na ležanje, ponekad na jedno i drugo istovremeno. Namijenjena je programskim aktivnostima, a knjižnica Stribor smještena je tik iznad nje. U trenutcima čežnje i žudnje jedne za drugom, dovoljno je prići staklenom dimnjaku koji ih povezuje i baciti oko "kroz dimnjak" iz Šume u knjižnicu ili obrnuto - toliko su blizu i toliko su povezane.

Pa bacimo jedan poseban pogled na ovu manifestaciju kroz Striborovo stakleno oko - pogled na čupavu Šumu